

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetes árak:
Helyben és postán küllve.
Egy évre 10 fr.-kr.
Fél évre 5
Negyed évre 3

Egyes szám 5 kr.
A lap eszemléti részét illető min-
den közlemény: Nagy-hatvan-
ötven, 1884. szám. Dunaszer-
kás, — a szerkesztőségbe bér-
mentve küldendő.

Előfizetési helyben:
TELEGIÉRI K. LAJOS és FIJ.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésében és a kiadóhiva-
talban KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában a postahivatalok
után.

Hirdetési díj:
Négy határos pént. sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többzet
Hirdetéseik alk. szerint a le g-
yobb árért. vételek fel.
Bélyegdíj minden kőben belia-
tásért 50 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában
foglalt újságilag sora 50 krajcár
„Nyitár”-ban megjelölés köle-
mény minden pént. sora 30 kr.
Hirdetéseik felvételre a kiadó
hivatalában, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHER
MAN H. könyv. iródjában is.
Név nélkül vagy bérmentés nélkül
beküldött levelek nem vétel-
nek árgelentbe.
Kéziratok vissza nem
adatok.

TALPRA MAGYAR!

Ez a kiáltás dördült el 1848 márcz. 15-én a lánglélekű költő ajkáról, — a magyar nemzet megértette a hívó szót, lerázta a régi kor bilincseit s új kort, fényesebb jövőt készített magának.

Forrongásban volt egész Európa. A Szabadság — Egyenlőség — Testvériség nagy eszméi villany-szikraként bejárták a világot s gyorsabb dobogásra készítették a népek szívét. Csodálatos kor volt ez, melyet ma már alig értünk, melyet csodálni, melynek emlékein lelkesülni azonban soha meg nem szűnünk.

Ugy tetszett, mintha megfíjódott volna a föld. Ez a vak csillag, e bűnös föld, mely annyi ideig forgott keserű levében, mintha megtisztult s fényt nyert volna azon eszméktől, melyek az emberiség Golgotháin újra föltámadtak.

A tavasz, mely zöld palástját — a természet törvényei szerint — 1848 márcziusában ismét elhozta, szebb volt, mint máskor. A lég balzsamosabb, a ki-kelet fuvalma illat terhesebb volt. A virágok — melyeknek szokatlan pirossága talán a bekövetkező véres napokat jelzé — pompásabbak voltak. A madár szebben dalolt, a nap fényesebben ragyogott, — a szívek mélyén remény és bátorság lobogott.

És mi okozta a változást? Mi okozta ezen átalakulást? Mi okozta ezen ünnepi hangulatot? Semmi egyéb, mint egy rövid, de sokat jelentő szó: Szabadság!

Erre tanítá az anya gyermekét, ezt rebegte reszketeg ajkakkal a sirja szélén álló agg, — ezt hangoztatta a lelkesült ifjú, — az ezen jelszóval ellátott zászlók felé rohogott a hatalmára féltékeny zsarnokság mennyköve!

Szabadság és zsarnokság — mióta emberek élnek — mindig ádáz harcokat vívnak egymás ellen. Heródes, midőn híret hallotta, hogy a megváltó megszületett, zsarnoki hatalmának féltékenységtől vezéreltetve, leletette poroszlóival a bethlehemi kisdédeket, azt híven, hogy így a megváltót is megöletheti. Zsarnoki terve azonban nem sikerült, csak később a farizeusok és Pontius Pilátus voltak képesek a megváltót mártír-halálba üzni, — de nekik sem sikerült az eszmét megölni, mert az halhatatlan!

1848-ban is kitört a harc a szabadság és zsarnokság között. Páris, Madrid, Milánó, Berlin. Bécs utcáin zsoldos katonák törtek a szabadságot hangoztató népre, — éles kardok és szuronyok dőftek át azon szíveket, melyek a legnemesebb eszmékért dobogtak. Egyedül a belgák nemes lelkű királya volt az, ki népeinek vérért nem ontátá, a szabadság ellen fegyvert nem ragadt, hanem kijelenté, hogy ha népe azt hiszi, hogy az ő trónja akadályt képez boldogulása előtt, kész lenni a koronát. És e kijelentéssel által jobban megszilárdult trónja, mintha szuronyok százezreivel vette volna azt körül.

Magyarország, mely e mozgalomban újá született, vér nélkül virta ki jogait. A régi rendi alkotmány, melynek megváltoztatását a korszellem követelte, átváltozott népképviseleti alkotmánnyá, — a király elfogadta az új törvényeket, meg esküdött, hogy azokat megtartja és maga is megtartja.

Midőn azonban a jóindulatu királyt gonosz tanácsadói rábirták arra, hogy az esküvel szentesített törvényeket felbontsa s Magyarország szabad haladását meggátolja: a magyar nemzet volt az egyetlen, mely hosszu és dicsőséges harcot vívott a szabadság örök eszméjéért.

Ismerjük e harc történetét. Regeszerű hős tettek, a marathoni és ther-

mopylaei fegyver-tényeket felülmúló diadalokat aratott akkor nemzetünk. E kor történetirója zavarba jő a felett, midőn ítéletet kell mondania, hogy annyi ezer hős között ki volt dicsőbb, ki volt nagyobb?!

A történet komoly lapjai, sebekkel ékes ősz bajnokok, legendaszerű regék, a nép ajkán élő dalok, mindnyájan e korszak dicsőségéről beszélnek.

A tragikus bukás, mely e harcot befejezte, oly elesügesztő, annyira érdemtelen s oly elszomorító volt, hogy a magyar szabadság sirjára a népek millióinak szeméből könnyök szöktek.

Rakóczi szabadság-harcza a majthényi páston, Kossuth szabadság-harcza a világsíron éret véget. Mindkettő egyformán szomorú emlékü hely, de mindkettőt annyi dicsőség előzi meg, hogy a gyász sötét felhőjét eloszlatja a nemzeti dicsőség hajnalpírja!

Ma 40 éve — 1848 márcz. 15-én — vette kezdetét e dicső korszak. E nap azóta ünneppé képez Magyarországon. Mi, a késő utódok, szent lelkesedéssel tekintünk vissza e napra, — mert ettől és a hozzáfűződő emlékektől nyerünk erőt napjaink küzdelmében. Zug a vén század, — az idő kerekere rohamosan forog előre, — a mi harcunk is nehéz, de nem reménytelen, — mert él bennünk azon sejtlem, hogy a nagy napok még ismétlődni fognak, a nagy eszmék megvalósulnak, — megmozdul a sir Rodostóban, a zászlókon újra látjuk a »Pro deo, patria et libertate« szavakat — s újra halljuk mennydörögni Petőfi ajkáról a »Talpra magyar!«-t.

Kösa Barna.

Országgyűlés. A képviselőház tegnapi ülésén olvastottak fel Bismarck herceg közönlő sűrűnyé — válaszul a háznak Vilmos császár elhunytá feletti részvénytilatkozatára. — Gr. Szechenyi miniszter 3 törvényjavaslatot terjesztett be, melyek közül kettő kereskedelmi szerződésekre, a harmadik pedig a vedjegyek oltalmára vonatkozott. Erre a kir. táblánál kisegítő bírák alkalmazásáról szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá, mely Kricsfalusy és Busbach előadók rövid felszólalásaival vette kezdetét. Az ellenzék padjairól a függetlenségi Unger és a mérs. ell. Hódossy ostromoztak a törvényjavaslatot, mely szerintük csak palliatív eszköz és nem gyökeres javítása a bajoknak, de melyet szükségből elfogadják.

Teleszky István, Jöllinek Arthurnak több igazságügyi kérdést érintő beszédere válaszolt, Fabiny miniszter pedig elfogadásra ajánla a javaslatot, mely a rendszeres codificatióknak nem praesjudicial s ha nem is gyökeres reform, de a fenforogó viszonyok közt a jogkereső közönség érdekében szükséges és hasznos intézkedés. — A ház ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a törvényjavaslatot, — a részletekben azonban a penzügyi s nem az igazságügyi bizottság által javasolt szövegben, mihez képest a kisegítő bírák csak 6 heti szünetre tarthatnak szót. — Most Tisza, gróf Szechenyi és báró Orczy miniszterek válaszoltak a hozzájuk intézett interpellatiókra s a ház valamennyi választ tudomásul vette.

Tisza pénzügyminiszter, Szendrey 2 millió interpellatiójára előadta, hogy csak a penzügyi közzgazgatási bíróság által eszközölt 12,000 fr adó ideiglenes és 1000 fr végleges töréséről van szó. — Az interpellálók közül csak Kudlik János volt jelen, ki Orczy miniszter választ a felső csallóközi inségek ügyében „hála köszönettel” vette tudomásul. Végül a miniszterelnök és a ház elnökeinek előterjesztésére elhatározá a ház, hogy holnap déli 1 órakor tart ulést az elfogadott törvényjavaslat harmadszori felolvasására. A husvetti ünnepek előtt szombaton lesz az utolsó érdemleges ülés, — a husvitra következő szombaton pedig első ülését tartja a ház a szünetidő után. Időközben azonban a ház elnöke miniszteri előterjesztések, bizottsági jelentések, vagy főrendihazi üzenetek átvétele czéljából hívhat össze nem tárgyaló üléseket.

Arvizok. Nagyváradon a Pecze áradása vitt végbe pusztításokat s egész utcákat elborított. Ugyane viz a Csillagvároson tíz ház falát szétrombolta. A Körös áradása is Belényes körül sok kárt tett a vasuti építményekben és hidakban. Budapestnél a Duna már apadásban van. Nagy-Szalonta városa a

nagy árvíz következtében veszélyeztetve van. A Körös vize áttörte a gátat és behatolt a városba, melynek házaiból pár száz vízben áll. A Béga és Rékas mentén nagyobb árvíztől tartanak. A Berettyó a várost előntötte és a vasuti hidat nagyon megrongálta. Az állomás mint sziget áll a víztenger közepén. A közlekedés 6-8 napig bizonyára szünetelni lesz kénytelen s a posta a Nagyvárad-Csaba-Szajoli vonalon érkezik. A Garam rohamosan árad. A víz Kövesd és Nána közt elöntötte a vidéket. A víz huszonnégy óra alatt öt lábál emelkedett. Párkánynál a rétek el vannak öntve. Esztergomban a víz 10 láb magas. Bekés alatt a nagy kanális kiöntött. Városunkban rendkívül fenyegető a veszély s már megalakult a vészbizottság.

A német császár. Az új német császár egy sokáig mellőzött ember rohamosságával s még inkább egy halálát közeledni látó egyén sietséggel, beteges idegességgel teljesíti intézkedéseit. Bismarckkal, ugy látszik — nem harmonizál s mákacsul igyekszik fölénjét kimentatni.

Mackenzie csodálkozással emlitette, hogy a testi és lelki igazgatóság mennyire felrisszította a császár kedélyét. — Nem kell tartani attól, hogy ez az igazgatóság hátrányos befolyást gyakorolna, mindazáltal feltétlenül követelni kell, hogy a császár kímélje hangját és meghülestől a leg gondosabban megóvassék. — A rossz idő miatt a császár tenyleg néhány nappal a temetés után elfog utazni Berlinből.

A katonai kabinet eddigi főnöke Albedyll tábornok vissza fog lépni s Winterfeldt tábornok, a trónörökös eddigi szárnysegéde, lesz utódjává. Stosch admirál nemokára újból az aktivitás terere lép. Stosch, kit Vilmos és Frigyes császárok mindenkor nagyrabecsültek, annak idején a kancelliárral szemben nyilvánított nézetkülönbségek miatt mondottie tisztességéről.

Charlottenburgban fogadta Berlin hatóságának küldöttégét, mely Forckenbeck főpolgármester vezetése alatt a városi tanács 5 tagjából és a képviselő testület 7 tagjából állott. A császár a császárnéval jelent meg és lekötözött szívelyességgel üdvözölte a küldöttéget. A császár válasza írásban adatott át. A császárnak a trónörökös által leendő helyettesítése kisebbszerű kormánygyekekben akadályoztatása esetere szabályozva van. A folytonos havazások kétségessé teszik, hogy a vart hercegi vendégek idején fognak-e megérkezni. Valszint, hogy annak következtében a temetési szertartások el fognak halasztatni. Vilmos császár temetésére irant maga tett intézkedéseket, melyeknek az „Utolsó akaratom” czimet adta. Az intézkedések körülbelül így hangzanak: katonai fővegekben akarok eltemettetni ernyő nélkül, szürke köpenyben, a 3 vaskereszettel, a porosz hadi érdemkelt (1814, 1864, 1866, 1870 és 1871-rol), a sajátmagam által szerzett Szent-György kereszttel, a „por le merité” érdemrenddel és a fekete sasrenddel.

Rudolftrónörökös tegnap este Pejacevich Miklós gr. hadtestparancsnokkal Berlinbe utazott. A czár a trónörökösöt bizta meg, hogy őt Vilmos császár temetésén képviselje.

Luitpold regens-herceg részvénytilatkozatot intézett Bismarck hercegghez. Bismarck Herbert gróf államtitkár látogatást tett Launay gróf olasz nagykövetnél és kijelenté előtte, hogy a látogatás, melyet Umberto király Frigyes császárnál San Pierre d'Arenában tett, legelőnkebb melegeződésere szolgál a német kormányuk és a német nemzetnek, kik már halás elismeréssel adoznak a rokonszeny számos nyilvánulásaiert, melyet az olaszok a legutóbbi napokban tanusítottak. A császár, mihielyt megerkezett, azonnal táviratozott Umberto királynak, meglehetősen kedvező híreket közölve egészség i állapotá felől.

Az okmányok.

Bismarck herceg német birodalmi kancellár ur ő Hercegségétől gróf Kálnoky es. és kir. közös külügyminiszter ur ő Nagyméltóságához, Berlinből, f. évi márczius hó 10-iki kelettel, a következő sürgöny érkezett:

Ausztria-Magyarország minden részéből a legszivesebb részvét nyilvánulásai érkeznek ama mély gyász alkalmából, melyet Németország megholdogult Császáráért visel. E pillanatban felemelő vigaszul szolgál látni, mily mélyen meggyökerezett a szorosán szövötkezett szomszéd birodalom népeinek rokonszenyében az én Istenben megholdogult Urannak barátsága az Ön fenkölt Fejedelme iránt. E rokonszenynek közevetlen és élénk

kifejezése a bennünket ért súlyos csapás alkalmából, újra nyilvánvalóvá teszi: mily erősek a barátságunk ama kötelekai, melyek a két birodalom Népeit egymáshoz fűzik, s hogy azok szetszakíthatatlanok, mert azok több mint irott szerződéseken: az érdekek azonosságának, a hagyományoknak, s a népek érzelmeinek rendithetetlen alapjain nyugszanak!

Bismarck.

A cs. és kir. közös külügyminiszter ur ő Nagyméltósága, erre válaszólag, f. évi márczius hó 11-iki kelettel, a következő sürgönyt intézte Bismarck herceg német birodalmi kancellár ur ő Hercegségéhez:

A tegnapi sürgönyt, melyben Hercegséged oly melegen emlékszik meg arról a szíves részvétől, mely a súlyos gyászunk eme napjaiban az osztrák-magyar Monarchia minden részében nyilvánult Németország iránt, köszönettel és őszinte melegeződéssel vettem. Nagy jelentőségű a két szomszédos birodalomra nézve, s valóban felemelő vigasz a jövőre, hogy a népek boldogságáért aggódo két Uralkodónak benső barátságából és bölcsességéből eredő szövetség, rövid egy pár év alatt mindkét birodalom népeinek érzelmeiben oly mély gyökereket vert, hogy ma a német népek fájdalma Monarchián minden részében oly meleg vizsgálhangratalál.

Szilárdan és törhetlenül, mint Dynasztiák, állnak egymás mellett a két birodalom Népei is, egyik abban a meggyőződésben, hogy az oly bölcs kezek által a béke javára szőtt kötelek minden megpróbáltatást ki fognak állani. Most és mindenna, a legteljesebb bizalommal látja Ausztria-Magyarország Frigyes Császár ő Felségében a dicső elhunynak fenkölt és méltó utódját, Fejedelmének és népeinek őszinte barátját!

Kálnoky.

III. Frigyes császár és király a birodalmi kancellárhoz és az államminiszterium elnökehez rendeletet intézett. Ennek főbb részletei a következők:

A birodalomban valamennyi szövetséges kormány alkotmányos jogai épp oly leikiismeretesen tartandók tiszteletben, mint a birodalmi gyűlés jogai, mindkettőtől köteleendő azonban a császár jogainak hasonló tiszteletben tartása. E mellett szem előtt tartandó, hogy e kölcsönös jogok csak a közjólet emelésére szolgáljanak, mely legfőbb törvény kell, hogy maradjon, valamint hogy az újonnan mutatkozó kétségtelen nemzeti szükségletek teljes mértékben elegendet kell tennie. E feladatok zavartalan előmozdításának szükséges és leghathatosabb biztosítékát abban látom, ha az ország had ereje, kipróbált hadseregem és a virágzásnak induló tengerészet gyengítettlenül fenntartanak, mely utóbbira a tengeren túl területek hirtokba vétele által komoly kötelekességek hárultak; mindkettő ama kiképzés és a szervezett teljességének magaslatán fenntartandó, mely dicsőségüket megalapította és mely további eredményes működésüket biztosítja.

Elvagyok tökélye, a birodalomban és Poroszországban a kormányzat a birodalmi és országos alkotmány határozatainak leikiismeres tekintetbe vételével vezetni. Akarom, hogy a vallási türelmek, évszázadok óta házamban tartott alapelve továbbra is valamennyi alattvalómmal szemben bármely valláshoz, vagy hitfelekezethez tartozzék is, oltalmul szolgáljon.

Melegen támogatni fogom mindazon törekvéseket, melyek alkalmasak a társadalom különböző osztályainak anyagi jólétét emelni, azok ellentétes érdekeit kibékíteni s az elkerülhetetlen bajokat lehetőleg elnyitni, anélkül hogy azon várakozás keltessék, mintha lehetséges volna az állam beavatkozása által a társadalom valamennyi bajainak véget vetni.

A szociális kérdésekkel szorosán kapcsolatban levőnek tekintem a fölserdülő ifjuság nevelésére fordított gondoskodást.

Kívánom, hogy egyetlen alkalom se mulasztassék el, hogy a közzolgálatban az aránytalan költekkezés kísértésének gát vetessék.

Az önkormányzatot, melylyel a kisebb-nagyobb községek az államban bírnak, udvönsnek tartom; ellenben megfontolandónak vélem, vajjon az adókövetés joga, melylyel e községek bírnak s melylyel a birodalom és állam által egyidejűleg kirótt terhekre való

tekintet nélkül élnek, nem terheli-e meg aránytalanul az egyeseket.

Eppogy megfontolandó lesz, vajjon a hatóságok tagolásánál nem volna-e kívánatos az egyszerűsítés, mely lehetővé tenné, hogy az alkalmazottak számának csökkenésével javadalmazásuk növekedjék.

Ha az állami és társadalmi élet alapjait teljes erőben fenntartani sikerül, nagy megelégedésemre fog szolgálni, a gazdag és virágzó német művészet és tudomány teljes virágzásra emelése.

Nem áhítva a nagy tettek dicsőítő fényére, megelégedve, ha uralkodásomról majdan azt mondhatják, hogy népemnek javára, országomnak hasznára és a birodalomnak üdvére vált.

Berlin, 1858. március 12-én.

Joákarója III. Frigyes.

IV. A hivatalos lap a császárnak és királynak proklamációját közli, a melyben „Népemhez!” felszólítással hangsúlyozza, csak azt kívánja, hogy az elért békés fejlődésnek örvevényessen. Minden törekvése oda fog irányulni, hogy művét azon szellemben folytassa, a mint az megalapított, hogy Németországot a béke örvévé tegye és hogy a szövetséges kormányokkal, valamint a német birodalom és Poroszország alkotmányos tényezőivel egyetértve, Németország jólétén munkálkodjék.

Az ünnepélyből.

Hősök emléke.

(Költemény, írta: Csánky Benjámín, II. é. theologus, szaválta a honvéd-temetőben Vékony Sándor, IV. é. theologus.)

Tamadjatok föl néma sir lakói, Oh tárd ki kebled titkát, drága hant; Nagy évtizednek mély, sűrű homályán Gyuladj ki oh dicsőséged ott alatt! Észak vihara, lágy szellőre válna — Mint fészken a madár — pihenj meg itt S egy régi dallal — oh tudod, mi volt az — Ébredsz a hőst, oszladsz el álmaid.

Egy régi dallal, . . . a melynek szavára Egy elnyomott nép újra talpra állt; S emelt homlokával, ifjú tűz-erővel Rázá le, melyben volt, a tetszhalált. Sötét ej volt az, néma gyászos éjféli; Hazám! egédnek néem volt csillaga, A szolgaság bilincse fénylő még csak: Az ősi átok rajtad ez vala.

S im . . . üstökös ragyogta bé az éjfélt. Mint széles kard szelge a mennyet át; Csodálva nézte . . . nézte a halandó, S az szótára, szótára szerte sugart. Mi a neved, csodás lény . . . ? szólt az ember, Kit oly soká, epedve vártalak; B r nem tudom, sejtsem, nem földi lény vagy: Az ur küldött el oh dicső alak!

Mi a nevem? . . . felelt az égi lény most: Tekintsd által hacsád történetét, S a hol látal dicsőt, nagyot, magasztot: Nevem felejk irva megtele. Arpád hadával, mint turul repestem, Mint nap kigyultam és Budánk falán S eltunt a féltold . . . Majd fényes betűim Olvashatod Rákóczy zászlaján!

Jövel hát Isten legszebb fény sugarára! Kálta fel most millió ajak: Szabadság! legszebb angyal szállj szívünkbe, Sühintsd meg újra fényes kardodat! És a szabadság újra földre szállott: Hazám, egy óriás levél te most, Ki összetörted, mint a gyöngye nádat Rablánczodat, az annyi századost.

. . . És ah! . . . mi álom száll lelkekre mostan? A messzeségből felhő száll elé, Hadur villámá dördül fel belőle: Rázkózik a föld s megrendül belé. Kik vagytok, oh ti fényes arcú hősök? Attila nepe tán föltamadott S Csabának utján visszaszállt az égből; Tan Arpád harca csendül, zug amott?

Ki az, ki szól, mint Mózes és szavára Új hadsereg kél, mint zúgó vihar; Ifjua lesz az agg, hősse a gyermek S csodált leszen, mint rég volt a magyar?! Ott áll a költő is, dicsőfény ül arcán, Miként a villám gyújt dörgő dala; Ott leng fölötte mennyből földre szállva A szent szabadság legszebb angyala!

Dicső, fenséges álom! . . . nem, nem álom, Hisz ily dicsőt ember nem álmodik: Cho könyvében napsugárral írva Ott fog ragyogni még sok századig! Vajh, lesz-e költő, a ki lángajakkal Új lírást daloljon róla el, Ha majd csodás fény árad e regékről A keső századok letuntivel?

És mégis . . . mégis . . . oly fájó ez emlék: Fényes napunk sötét homályba vész; Sirban a hősök némán, mozdulatlan, Észak honából ránk dördül a vész. A költő elszállt, mint a hulló csillag, Mely hirtelen szelge a mennyet át, Távól honától eltiprot hazáján A nagy hazátlan sirja bánatát

És e hazának oh minő az arca? Hazám! zokogtál sirhalmaid felett S bár jött a kor, begyógyítá, de fáj még: Érezzük a nehéz, sajgó sebet.

De nem! ne sirjunk hőseink poránál, Hiszen felettök égi fény ragyog; Dicsőség virraszt síroktól felett már Dicső halottak . . . halhatatlanok!

Ne sirj, ne sirj te ott künn nagy hazátlan! Itt a jövő, mely nagy napot hoz el: Fáj még a vett seb s bosszúért kiált az, Leszámolásunk napja már közel. Magyar! tekints fel őseid sorára Egy ezredének fényes képe ez, S zuduljon ellenünk bár felvilág is: Hazám dicső, szabad . . . győztes leszesz!

Csánky Benjámín.

Emlébeszéd.

A honvéd síroknál emelonda Tóth József 4. th Melyen tisztelt polgárok! Szeretett honfitársaim!

Március 15-dike ugy hazánk, mint Róma történelmében egyformán örök emlékü, s dicső nap marad. De míg a Capitolium megrázó tragikus események színhelye volt ama márczius idusán, melyet reméldök csudajelek elgöték meg: addig Pest terein csupa lázas öröm dargasztotta a kebleket, csak a diadalittas nép dala zengett Ott az egy világot lábai alá tapodó Caesar tántogó veres seibeiből várták meg egyszer kike ni a már vénült, s csaknem kielt világbirodalomra az ő szádos szabadság már már leáldozó napját; mert az hívek, hogy annak a rettegett óriásnak verében megfordulva régi, tiszta fényben fog az felragyogni, De hajh családok! . . . Oh mily lesújtó kép, melyet a történelem muzsája megörizett. Brutus elől, ki gyilkos vasát jöltevéje szivebe mártotta, csak azért, hogy megmentette a fenyegetett köztársaságot, mint a dögvészről, megremelve futnak Róma polgárai; a népet hasztalan kecsgettették már pénzrel is a magasztos terv megvalósítására; a szabadság hideg szó volt már; nem gyújtott többé, mint egykoron, midőn villámként hatotta át a sováro kebleket . . . Sötét gyászos képek! — melyek fölé Brutus nemes keble, s az összeesküvők magasztos célja vet csupán szelid fényt, mint a kiengesztelés halovány sugarát.

Nem ily lélekzúgódtató, de fenségesben éppen ily dicső és csodás hazánk történelmében márczius 15-dike — E nap volt az, mely az eszméknek — ezeknek a századok karjain fölnovekedő óriás gyermekeknek — nagyjaink kebleben elveszett éji magvait megérlelé; e nap volt az, mely a kétségbeesztő éjszakát elűzte egünkörül búvós fényvel. — Oh mily rémes volt az az éjszaka! Történelmünk itt lebegő siri szellemei, koporsóinkból kiszállt őseink, kik egykoron lánczokat sorogtelve virrasztották át e szörnyű éjszakát, ti beszéljétek róla a csodá vá hallgató törpe unokáknak.

Ama százados éjnek Leviáthánja, pokoli reme volt az absolutismus, a szolgalelkűek bálványistenek, kinek lábait a gyűlölség, a nagyra vagyas és szívtelenség ördögei csokolgatták.

Jármba hajtá a hitet, a hitnek szolgáit és a tudományt. Istennekké tette a fejedelmeket s állatokká a népet; megfagyasztá jég kezével az emberek szívét, hogy ne tudjanak érezni, beköbba verte a gondolatot, mely korlátain tulrepujni vágyott. — Es túrt a szolgáló nép, míg megszokta a jármot, elszibadt tagjai leroskadtak, s mint tetszhalott fekdűt a porban, s aludta kínos álmaid oly mélyen, hogy azt hívé az a bálvány-isten, hogy nem ébred fel az örökévalóságig.

De bűnös sejtése megalista az ádáz Leviáthánt. Paris falain földeregett a pirkadó hajnal és fényét mind messzebb, messzebbre lövelte. A francia forradalom örök jelzava: szabadság, egyenlőség, testvériség, mint vakító villám cikázott át a szörnyű éj vak sötétségében. A munkások műhelyében, a szegények kunyhóiban ismeretlen hangok zendültek meg, s baljóslatu suttogásaikkal elvevük a nemzetek remének, a Leviáthánnak éji nyugodalmát . . .

A zsarnok trónokat megrázó vihar dörgei áthatották hazánk határát is. A költők ajkán a kétségbeesés kínos hangjai hasztalan riadtak föl nem rázhaták föl álmaiból évtizedekig a megholt nemzetet.

De Isten örök végzésében élet volt biztosítva ez árva nemzetnek. Csodák világa támadt föl a szolgáló föld fölött! Isten küldöttei a próféták, látók, s dalnokok ötleküket lehelték a dohogni már megszűnt keblekre; s a szív elállt, verése végre útni kezdett. — A dermesztő álom levette szemökről álnok ujjait. — Első ébredését, mint búvós madárdal, költők édes dala üdvözölte. Első tekintete a derengő égre esett . . . S im keleten három csillag ragyogott nagy fényvel a dicsőülésnek sugaráiban. S csodás hangokon szólni kezdtenek. Az első mondá: Én vagyok a szabadság, törjétek szét bilincseiteket és én leszálok oda közéték. — Én vagyok az egyenlőség — szólott a másik — romboljátok le ama sötét válszafalakat, melyeket ember és ember között a nagy ravágyas és önhittség emelt, s én szent kapocs-csal fűzöm össze szíveteket. Én a testvériség vagyok — szólott a harmadik. Tekints réám oh te árva nemzet, ki hosszú századokon át csak saját kebledet marcangolád, ki a meghasznált ördöge csábításainak rabja voltál! — Nezz réám s én egygye forrasztom lelketeiket, kik egy hazának vészben — hajh! — annyiszor megtépett keblén lakoztok.

Az ébredő nép ámulva hallgatá, de még nem érté az égi hangokat. De eljött a nap, midőn a három hajnalcsillag egygye olvadva, mint tündöklő nap gyúlt ki az éj fölött és szétvere az embert megalázó absolutismus vak éjszakáját. — A költő ajkán megdörült szó:

Kelj föl rabgyad kópárnáiról Zsibadt, megdermedt gondolat! Kiáltás föl érzes, mely nyögél Elfajtott verző szív alatt!

Oh jöjjetek ki láncra vert rabok, Lássátok a boldog, dicső napot; S a honra, mely soká túrt véletek Derült, vigaszt és áldást hozzatok!

Eljött a megváltó nap regvart hajnala: Márczius 15-dike! — Eljöttek az apostolok, hirdetni a földre szállt ígét! Pest utcáit, mint orkán zuga be a szabad szó fölkeant papjainak — Petőfi, Jókai s Vasvári Pál — ajkairól a hozsánák menydörgése: Dicsőség a szabadság isteneinek! — a harmas berz ezerszeresen dorogt vissza azt S megszólalt a költő, a szabadság lenglékú dainoka:

Talpra magyar, hi a haza! Itt az idő, most vagy soha! Rabok legyünk, vagy szabadok! Ez a kérdés választható! — A magyarok istenere Esküszünk, Esküszünk, hogy rabok tovább Nem leszünk! — s mint fölzdult tenger zuga vissza a nép: Esküszünk, hogy rabok tovább Nem leszünk.

Egy szóvá s egy érzelmmé Olvad össze a haza. Az érzelmei lelkeseülés S a szó szabadság vála!

Néhány percz alatt évtizedeket elt keresztül a nemzet, a nélkül, hogy fegyvereihez nyult volna; a nélkül, hogy véryomok jelölték volna lázas lepteit. . . . De a kivított eszméknek, verben kellett megfordúdnok, mielőtt áldásukat érezte volna a magyar.

Ugy akarta Bécsben, a kamarilla e bosszorkány vára Hasztalan intettek az idők jelei, nem akarta földadni hagyományos politikáját, nem akarta hinni, hogy eljött az idők teljessége, hogy a nép többé nem gyermek, kivel kénye, kevére szerint játszhatik.

Meg aig hangzott el a költő dala: Oh szabadság, hadd nézzünk szemedbe! Oly sokáig vártunk rád epedve, S imi éjen által, mint kísértet, Bolygott lelkünk a világban érted.

Kerestünk mi égen földön teged, Egyetlenegy igaz istenséget, Te vagy örök, a többi mind bálvány, Mely ieroskad, egy ideig állván.

Oh tekints ránk fenséges szabadság! Vess réánk egy eltető pillantást! Hogy erők, mely fog az örömláztól, Szaporodjék szemed sugarától.

— aig hangzottak el az örömrivalgás kitoró hangjai, megkondultak a vész harangok: vészelyben a haza! . . . Kikkel jó s bal szerencse közt mindenünk megosztánk, bérencz horadt, mint verebeket 9 felől uszítá ránk hazánknak százados Molochja, a haládatlan Bécs . . .

Ütött az óra! — s megkezdődött a harc a menny s pokol szülöttei között:

A Kárpátoktól le az al Dunáig Egy bős üvöltés, éves homlokával. Szetszört hajával, vagy homlokával. All a viharban maga a magyar. Ha nem születtem volna is magyarnak, E néphez állanék ezennel en: Mert elhagytot, mert a legelhagyottabb Minden nepek közt a föld kerekén.

Nem, nem elhagytot! Tekintetek amaz égi alakra. Areza, mint Cherub lángoló arca. Ajkán a szó velökig ható éies gyegvere; s nyelvén próféták ihletése szól. Egy láng-ország, mely nemzetet verzerli harczaín! — Fenylő csillag, melyet áhitattal nezz — édes nemzete! Ki ő, hogy egy teremtő szavára Attila nepe támad föl horpadt sírok alól, s ajkán egy leheletére eletre kelnek im a holt rögök? Neve hallatára meggyulad a szív, Leonidas nepe kel a földből, a merre átzug a „ha még egyszer üzeni. . .” Ó az, kinek nevet imájába szövi árva nemzete; ó az, kinek neve kimondását megtsiztúl az ajk; ó az, ki távol sir e nemzetet, ó az ősz apostol, a nagy hazátlan: Kossuth Lajos!

A nemzetet, melynek egy ily szentje van, nem győzhetik le a bérencz hadak!

S nem is győzték le. Mint nyughelyéről fölriasztott him oroszán szállt szemoe a magyar Góg s Magog hadával. S ki egykoron Európa a homlokán tombolt, bámulatba ejté ismét a világot. Ez volt az az idő, melyről a költő jós ajka mondá:

Születni fognak egyszerű napok. Álomnak ah oly szép, regenek oly búvós! Oh szép idők s ti nevelen hősök, támadjatok föl mohos síroktól . . . hadd álmodjunk vissza a dicsőség földre szállt égi világot, melyől apánk búzken szoltanak . . . Im kél a harc száguldó vihara. . . . Riógó kürtészó csatára ragad. Repül a trikolór; rajta a jelszó: szabadság s haza. Ott küzd a honvéd, az a —

. . . Csodálatos ifjuság, Mely nem tudni, hogyan támadt Napok szülték s mégis mintha Szülte volna három század.

Ott hallatszák, hogy: előre! Ott fesszik a haldokló honvéd; hulló ajkának végső sohaja is csak ez egyetlen szó: előre! — Hóit testén át fújó paripák száguldának a kivított diadalra, ott hagyva ötlet össetiporva.

A magyar név ismét a dicsőség mátkája lett. . . . Búszke Bécsnek bástyái, mint vert ebek, reszkette. Inogva zúgtak vissza diadalmas agyúinak rettegett dörgését.

De jött az Isten busulása reánk! — Észak csordái s az áruló égrekiáltó bűne bevégeztek, mit a gyáva osztrák silány ereje megpróbálni mert. . . Bevégződött a nagy tragoedia és elbukott Világosnál nagy hőse, a magyar.

Szeretett honfitársaim! Ma negyven éve, hogy nemzetünk legszebb jogait minden erőszak nélkül kivitta egy rövid nap alatt. E negyven év a pusztában vándorlás kora volt. Új emberöltő lép a régi nyomába. De hajh lesz-e olyan, mint a régi, dicső? Pedig e század ismét viselő; észak medvéje odahagyni készül barlangját!

Ti síroktokban porló őseink, kik lelkeikkel negyven éven át védtek és sokáig eltiprot hazát, maradjatok velünk a vész napjaiban is s tanítsatok meghalni a honért.

Ti ősz bajnokok, kiket a harcok ádáz angyala megkímélt, hogy láthassátok a nevtelen hősök dicsőségét, tanítsatok szeretni a hazát!

Es te tul ott a hon határán, kinek nevére lángolunk késsirva faka-dunk.

Meg kell hogy érjed azt a szép napot. Midőn áldásodat reánk adod; S mi annyi átokteljes év után Sirunk s mosolyunk az öröm miatt, Midőn, mit eltört láncunk ad a nesz Egy szabad nemzet imádsága lesz!

HELYI HIREK.

Szabadságharcosok imája.

Márczius 15-ike 40-dik évfordulójának ünnepén, időszerteinek tartjuk megismertetni olvasóinkkal azt az imát, mely 1849 május 23-án Debreczenben az akkori magyar kormány hivatalos lapjában jelent meg „Könyörgés” czim alatt.

Ezen ima szövegének közlésével egyidejűleg jelent meg Horváth Mihály váli: csanádi püspöknek a 48 iki magyar kormány vallásügyi miniszterének felhívása a haza öszszos papságához, melyben kötelességvé tette a papoknak, hogy ama könyörgést lehetőleg naponként mondják el a hívek előtt.

Az érdekes „hivatalos” ima így szól: Isten! népek hatalmas Istene! Hozzád emeltük szavunkat, midőn az áruló fejedelmi ház először küldé be országunk földre pusztító seregeit, hogy felulván a jogot és szabadságot, kiirtsanak közülünk minden emberi jót, minden isteni igazat és szentet!

Es te bennünket meghallgattál, adván ifjaink karjába s keblebe lekésedést és erőt, míg len megverték, s küztek hazánkból a szívtelen, a hitszegő király öldöklő, pusztító hadait.

Most újra színed elébe járulunk, igazságunk nagy istene, gyermekei bizalommal kérjük le neppurek, országunkra mindenható segélyedet. Megújulni készülnek rajtunk a kísértet keserű órai. Alig volt a föld népe szabaduló felben a hitszegő királyi ház zsoldosaitól; aig úzte ki azokat hatalmas által támogatott seregünk az ország határai felé, már újabb ellenség, a maszka fenyeget bennünket, kit az áruló fejedelmi család akar beozni leigaztatásunkra.

Istenünk, felséges nagy Isten hallgasd meg könyörgésünket.

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, mely butaságot, babonát terjeszteni, s minden felvilágosodást és miveltiséget, melynek fánya-világát szent fiad a mi Megváltónk, gyujtotta meg az emberek között, kiirtsani és örökre eloltani törekedk. Istene, értelemnek s világságunk Istene, segíts meg bennünket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, hogy felulja szentegházaidat, le-rontsa oltaraidat, melyeket hívő népek emeltek tiszteletre, s dühös vallási türelmetlenséggel támadjon meg és irtson ki mindent, a mi a vallásban és hitben az ó rabszolgaságra vezető intézkedéseinek és parancsainak nem hajt fejet. Isten, az igaz hit és boldogító keresztény vallás alapítója, segíts meg harcra-ban nemzetünket, mely egyházaid és oltaraid fenntartásáért küzd.

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, s hozni az ember számára, kit szabaddá teremtettek, rablánczokat, s hozni újra szolgaságot, a reginel szászortá elviselhetlenebet. Isten, szabadság erős Istene, legyen áldásod szabadságért villogó fegyvereink felett!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, hogy letiporja a méltóságot és jogokat, melyek a népet megilletik, hogy kiirtsa közülünk a szabadságot, egyenlőséget, és testvériséget, az emberi nem — tökélyesedésének feltételeit, s ismét lealacsonyítsa a nép legnagyobb részét, hogy egy kis rész korlátlanul uralkodhassék felette. Isten, ki szereteted legszebb áldásul adtad a népeknek a szabadságot, egyenlőséget és testi-

vériséget, gyámolítsd, g len fegyvereinket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek dezma lealacsonyító jogbágyása, talan szolgálatai, szaktében, mint az volt delmei alatt. Isten, ki kívánod az emberi ar gyümölcsöt, hanem jósmányodért egy hálafoha engedd rablók és mar lenni a népedet!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek gonos honn tenni bennünket szaktáin szíveinket oltetni nönket, megszépölőni tisztes öregeinket, kisdenekedet, elrabolni hanem czejje a vad füzeze magával ragadú töböt, hogy elvigye legkínosabbikába, hol korbacúsítések, panaszat bitása a felelet!

igazságunk Istene vagy meiddel tetezven, a bű megbocsátani, ha hozzá gasd meg fohászunkat, gésünket! mentd meg segítő! ádd meg, mint vereinket győzelemmel, ven öket határunktól, a gitó kebelén áldjuk e nevedet.

Hallgass meg atyán Istenünk, a te sz fiad, Krisztus által! Amen.

* Márczius 15-iket uj korszakának legényes függetlenségi harc ne fordulóját, ma is a szók meg Debreczen városa, napok legnevezetesebb nemeszt függetlenségének Kossuth Lajos megszere Debreczenünkön már de hogy lakossága ünnepre reskedő ifjusági testüllyisen, a collegium felségi kör erkelyéről D. u. 2 órakor kezdődött meutben részt venni s s a permetező eső datt gyűlt össze. Gróf Dé g epán, S im on affy lurg mester és Kiss Albert gy. képviselő, Cs ut a k ezredes e. elnök urakát hatni, hogy képviselve sága, hivatalnokok, tanárok vagy bármi egyéb külön kal vagy testületileg jelen ségi kör és part, különös a debreczeni főiskola tan mert régi iobogo s a kánt bogoi aiat, a ref. tanító rozatiang monodta ki res czius 15-iki ünnepeyn az önk. tüzöltö egylet, és a keresk. akad növend kor és az iparos ifjuság, a honvedegylet és akiket volna emleltünk, a 13 eg. Az eső miatt zene nem menettünk. A menetet — mellet — derek tuzoltóin ruhás regd honvedek vezet honved jelent meg jelenve az a Poynar kir. ügyész a virágoktól szepen te dist. Elhelyeztetek az emlék kálomra adományozott iparos köre, a Dragoina, a Vértési Lajosné urhogy Sandore sat. Odaikt leikus lebeszedet Tóth József theologus csinos udjait és ves theologus; ezek mátkók. Lelekemelően hatottak lai is: az „Apotheosis” Visszafelé a menet, hazafidagodva, hazafias dialokát Lajos-notáját énekelte; egy kel zengett az ezer meg.

A honvéd emlék kertbe raj enekkar adta elő. Koveudi Denes erekede Szathmáry István theologus, tessen Petőfi „Talpra matian költeményet” s min eukle a „Szozat”-ot, a tettebb, lelkesebb hangulat limpozans, — szep ünne Ezutan következik meg n letének önképző-korenek bál s a színhazi díszelőadás szamunkban hozunk kiemel melet Debreczen lakosság szesen ápolja a nagy eszme kivált a nemes ifjuságunk, az emlékek oly czeizo örö

után negyven év múlva e nyire kárhóztatandó a főv hogy egyrészt tulnagas s irályukat, másrészt pedig at a művelt kiföldüg idegen nyelvű frazisait, ho punk alig képes

vériséget, gyámoltsd, gondozd ellenségeink ellen fegyvereinket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek dézma kell és robot, s a lealacsonyító jobbság minden egyéb jogtalan szolgálatait, százsorta nagyobb mértékben, mint az volt a Habsburg-ház fejedeim alatt. Isten, ki szent Felségében nem kívánod az emberi arc véres verejtékének gyümölcsét, hanem jószágokban, minden adományodért egy hálafohással megelégedsz, ne engedd rablók és martalócok zsákmányává lenni a népet!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek gonosz törekvése, nemcsak honn tenni bennünket boldogtalannak, elszakítani sziveinket oltárainktól, megfertőzteni nőinket, megszépítenni leányainkat, leőlni tisztas őröinket, felmészárolni szeretett kisdedeinket, elrabolni minden vagyonainkat, hanem czéja e vad ellenségnek rabláncra fűzve magával ragadni e hon népétől minél többet, hogy elvigye magával a rabság — legkínosabbikába, hol nyögéseire hasogató korbácsütések, panaszaira rabláncainak súlyosbítása a feleletet!... Isten, ki a jószágok és igazságnak Istene vagy, ki a jókat kegyelmeiddel tetézve, a bűnösöknek is kész vagy megbocsátani, ha hozzád folyamodnak, hallgass meg főhásznakat, hallgass meg könyörgésünket! mentd meg hazánkat e vad ellenségtől, áldd meg, mint eddig megáldád fegyvereinket győzelemmel, hogy így messze üzen öket határainktól, a szelid béke boldogító kebelén áldjuk és magasztaljuk szent nevedet.

Hallgass meg atyánk, mindenható szent Istenünk, a te sz fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által! Amen.

* Marcius 15-öt a magyar történelem új korszakának legényesebb napját, a magyar függetlenségi harc negyvenedik évfordulóját, ma is a szokott lelkesedéssel ünnepe meg Debreczen városa, a mely az 1848—49-i napok legnevezetesebb mozzanatát, a magyar nemzet függetlenségének kinyilatkoztatását Kossuth Lajos megszegtelt ajkairól hallotta. Debreczenünkön már délelőtt is meglátszott, hogy lakossága ünnepre készül. A derek kereskedő ifjusági testület piac-utcai helyiségen, a collegium épületén s a függetlenségi kör erkélyéről zászlók lengettek. — D. u. 2 órakor kezdődött a collegium előtt a menetben részt venni szándékok gyülekezése s a permetező eső daczara óriási közönség gyűlt össze. Gróf Degegnfeld József főispán, Simonffy Imre kir. tanácsos polgár-mester és Kiss Albert ref. lelkész es orsz. gy. képviselő, Csutak Kálmán 48—49. honv. ezredes es e. elnök urakat láttuk ott, de elmondhatni, hogy képviselve volt a város egész lakossága, hivatalnokok, tanárok s masok, part, osztály vagy bármi egyéb különbség nélkül. Zászlókkal vagy testületi jelöltek meg a függetlenségi kör es part, különösen szép számmal, — a debreczeni főiskola tanuló ifjusága, az ősmert régi lobogó s a kantus es tornaegylet lobogói aiat, a ref. tanító testület, mely határozatilag mondotta ki részvetet minden március 15-iki ünnepélyeni megjelensert, — az önk. tüzoltó egylet, — a gazd. tanitász és a keresk. akad. növendekjei, — az iparosok es az iparos ifjuság, a csizmadia ifjuság, a honvedegylet es akiket legelső sorban kellett volna említenünk, a 13 egyruhás honvedek. Az eső miatt zene nem kiserhette impozans menetünket. A menetet — trombita es dobszó mellett — derek tüzoltóink, s aztan az egyruhás régi honvedek vezették, s számos régi honved jelent meg jelvényesen. Oda kint várta azt a Poyvár kir. ügyész hazafias rendezetere, a virágokkal szépen fediszített honved-sírkert. Elhelyeztettek az emlék kő körül az es alkalomra adományozott szép koszorúk: az iparos köre, a Dragotáné, a Boros Sandorné es a Vertesi Lajosné urhölgyek koszorú a Nagy Sandorné sat. Odakint lelkesen adta elő szép emlékbeszédét Toth József th., Csanky Benjamin theolo., us csinos odáját Vekony S. IV. éves theologus; ezek mai lapunkban olvashatók. Lelekemelően hatottak a kantus szép dalai is: az „Apotheosis” es a „Hymnus” — Visszafelé a menet, hazafias erzületeiben gazdagodva, hazafias dalokat s kival a Kossuth Lajos-notáját énekelte; egy szivvel, egy lelekkel zengett az ezer meg ezer ajakról. — A honved emlék kertbe érkezve, a főiskolai ennek ar adta elő a „Csatadalt.” — Köveudi Denes errekedés következtében, Szathmáry István theologus adta elő igen hététejjesen Petőfi „Talpra magyar” című halhatatlan köitemenyét s miután a kantus eleneke a „Szózat”-ot, a tömeg a legemelkedettebb, lelkesebb hangulatban szetoszlott. — Impozáns, — szép ünnepély volt az. — Ezutan következik még a keresk. ifj. testületének ünnepző-körének ünnepelye, a honvedbál s a színházi díszelőadás, melyekről bővös számunkban hozunk kimerítő tudósítást. Közönséget Debreczen lakosságának, hogy ily nemesson apoija a nagy eszme fényes emlékeit s kival a nemes ifjuságunk, mely az eszme s az emlékek oly czélzó örökösélet bizonyít!

* Szabad sajtó. A sajtó felszabadulása után negyven év múlva eszünkbe jut, mennyire kárhoztatandó a fővárosi lapokban, hogy egyrészt tulmagas színvonalra emelték irányukat, másrészt pedig oly tömegben vettek át a művelt külföld ugynevezett stereotyp idegen nyelvű frazisait, hogy derek köz népünk alig képes megérteni a

napi újságcikkeket es a népies sajtó hiányában valóságga zugirodalomra van utalva. Hogy a vidék érdekeit mennyire hanyagolja el a fővárosi sajtó, — az ismeretes dolog. Igaz es hazafias törekvés Magyarország számára egy minden tekintetben méltó központot teremteni es a fővárosra büszkén tekint minden honfiszem. De a sajtó immár túllött a czelon, mikor a gazdasági es társadalmi életre nevez a fővárost kizárólagos gyupontnak tekint. Közéletünk súlypontja a dus magyar Alföldre esik; hiába is látjuk azt a nagy magyar újságok hasábjain oly gyeren képviselve es hiába is nyilatkoznak oly kicsinyléssel az ugynevezett nagy „alföldi parasztvárosokról.” A lapokban nálunk különös irány, hogy az „Ujdonságokra” fektetik a főszó. Schol nem találjuk külföldi lapokban e rovatot ily mérvben kifejtvé. Lehet, hogy igen érdekesek ezek, de bizonyára leghemerebb, legfeljebbesebb es leghaszontalanabb részét képezik az újságoknak. Képezi pedig annál is inkább, minthogy érdekes adatok hiány sok esinnal, fogással furcsán szoktak e rovat kitöltésében magukon segíteni az igen tisztelt újdonság urak. — Sokszor kénytelenek maguk a lapok helyroigazítani a valódságot, számtalanszor pedig maga a közönség botránkozik meg egyes abszurd lehetlenségek, vagy pikáns es hatást vadászó mesecske felett, a melyekből szólnak kiki a csináltság. — Az ilyen visszaélések a publikum jóhiszeműségével, melyen aláassák a sajtó nimbust. — Szólhatnak még egy-egy fív. elclap helytelen uzelimeröl, mely szerint a bohócszöpkéd nem a humor magas röptü nyilának fejlesztésére, hanem aiantas, sokszor személyes czélok érdekében használja es nem tekint szentelynek se a családi tüzhelyt, se a polgári fedhetlenséget. De erről nem szólnak, legfeljebb vegg neznük még azon idegen jellegü. erkölcsü es nyelvü. sajtó külön fajj érdekeket össztartóan küzdő fiirkász-hadon, a kiknek kedveért 1848. márcz. 15 én a magyar sajtót felszabadították!

* Debr. felolvasó kör. A felolvasó kör legutóbbi márcz. 14-én tartott estélyen Zala Márk kereskedelmi akadémiái tanár olvasta fel „Kéjutas” című tanulmányra mutató s több helyen szellemes modorban írt elmekédeset. — Jövö hetön közölni fogjuk. — A termet csak felig töltötte meg a hölgyközönség, de szép számmal jelent meg a tanuló ifjuság. Az idő előre haladván, a felolvasó nem fejezte be egészen felolvasását, annak folytatását a jövö hetre igervén. A közönség lelkes eljenzes között oszlott szét. — Jövöre kissé nagyobb világitást es egy pohár vizet kerünk a felolvasó ur részére.

* Színház. Ellinger Ilona jutalomjátéka telt házat vonzott a „Suhancz” tegnapi előadására. A sok taps es általában es egész este tanuskodott arról, hogy e kedves enekesnőhöz es naiv-színesnőhöz mennyire ragaszkodik a közönség. Emléktárgyakban sem volt hiány. Kapott borosyán koszorút, szép fehér szalaggal, hozza mellette egy kék kövü, igen értékes arany karpereczet. — Továbbá egy baberből es kaméliából font nagy koszorút, nagy rozsa színü szalaggal. Juttattak továbbá a jutalmazottak nagy ibolya- es kamélia-csokrot, világos kek es sárga szalaggal es gyájcint es kamelia csokrot, széles rozsa színü szalaggal — es végül egy kis kamelia csokort, fehér szalaggal. A fel. jövedelem — mivel az előadás berletfolyamban ment — 49 frtot tett ki.

Minderöll magánuton értesültünk. Kértük aztan referensünktől az előadás többi részletére vonatkozó referátát. Es ime, mi történetik? Az, hogy a különben igen jámbor lelkületü ifju egyszerűen kijelentette, hogy ő bizony — nem ad tudósítást! — „Hát mért nem ad?” — kérdém én. — „Mert nem voltam a színházban”, felelé ő. — „Es mért nem volt?” — Igy én. — „Mert nem szerettem, ha a színesznő nem csupan az a r e z a v a l üdvözöl a színpadról.” felelte ő. — „Nos, ebben igazva van. De hát a „Suhancz”-ban nyelvismerekekkel is lehet brillirozni... angol, franciaia nemet kuplé...” Mondam én. — „Nix nuc! En nem akarnék olyan szép sajtóhibákkal referálni, mint a minök a multkori nemet recenzióban voltak. Streuen — s t r e i e n helyett, Publikum — P u b l i k u m ’s helyett sat.” Vélté ő. — „Szerencsétlen! hiszen tegnap háromszor ismételtettek a német kuplé!” Ezt én. — „Mindegy. Egy magyar ember sem ismételtette azt. Es aztan igen előkelő német ur, egy híres gyáros jött Debreczenbe, annak engedtem át a színházi helyemet,” mondá ő. — „Mi a neve? kérdém én. — „Reithoffer”, fejezé be ő es ezzel ott hagyott a faképenl.

Az eddig méltatlanul mellözött policzaj kupléit enekelték, s az nagy hatást szült. — Tudatjuk a debreczeni v. színház igazgatójával, miszerint egy belga színezgatónak az a kitünő ötlete támadt, hogy az előadásra kerülő darabok minősége es erkölcsi értéke iránt közönséget a színlapok színeivel fogja tájékoztatni. Igy a vörös színlap veszedelmes, a fehér nyugt, a kék pedig oly darabot jelent, mely se hideg, se meleg. Végül a sárga színlapok a Dumas iskolájához tartozó darabokat jelölik meg, melyeknél szabad az aszszonyokat otthon felelni. A „Suhanczot” fekete sárga, a „Nobántsvirág”-ot vörös színlappal kellene hirdetni.

* Bűnügyi tárgyalás. A királyi törvényszék holnap tartja a bűnügyi tárgyalást Szöke Sándor felett, ki szándékos emberöléssel van vádolva.

* Mákvirágok. Még a mult hó közepén történt, hogy a piac utcán több kirakatköböltünk egy s más értékes tárgyak, ugy szintén a ruharaktárak előtt kiaggatott felöltökből is többnek lába költ. S mindez fényes nappal. — Az ügyes tolvajokról a rendőrség egész a mai napokig mit sem tudott, míg aztan tegnap sikerült közre keríteni három jó madarat, kik mindannyian csavargó suhanczok s kiket a rendőrség illő helyekre juttatott, hol a rosszul kezdődő pálya felett lesz időjük gondolkozni.

* Debreczen-füzes abonyi vasut. A tegnapi tartott városi jog és p. u. bizottsági ülésen tárgyalattott a debreczen-füzes abonyi vasut ügye is. — A vasut létesítése ügyében 180,000 frt törzsrészvény jegyzése iránti kérvényre a jog- es pénzügyi bizottság javaslata rövid kivonatban a következő. 1. A vasut építéséhez szükséges es a város tulajdonát tevő földterületek, a költségvetésben meghatározott érték szerint, megfelelő névértékű törzsrészvényekert a vállalatnak átadandók. 2. A város elsőbbségi kötvényekert 20,000 frtot ad, mely összeg a pálya megnyitása alkalmával bocsátattnak a vállalat rendelkezésére. 3. Ezenkívül a város 100,000 frt erejéig törzsrészvényeket vállal át, 3 részletben történő fizetéssel. E pontban körülirt hozzájárulás azonban a következő feltételekhez lenne kötendő: a) A kérdéses vasut vonal a „debreczen-h-nanasi vasutnak” a debreczen vásártéri állomásából induljon ki. b) Feltétlenül megkivánandó, hogy a pálya közvetlen a hortobágyi csárda közelében vezetessék es ott fel- es lerakodóval ellátott megállóhely létesíttessék c) A vasut igazgatóságának székhelye Debreczenben legyen — mint ez a tervezetben is van. d) Mindaddig, míg Debreczen sz. kir. város törzsrészvények birtokosa marad: az igazgatóságban részere egy hely biztosíttassék. e) A kérdéses vasut építése erikeben tartandó előleges tárgyalásoknál, a városnak egy vagy két küldöttje meghívásával befolyás engedtessek. Végül: A vasut 1889 oct. 1-ig okvetlen megnyitandó es a forgalomnak átadandó.

* Eljegyzés. Kúhlmán János eljegyezte Gánovszky Irma urhölgyet. * Madokkine szül. Morzsa Emma urhölgy, színházunk egykori kitünő opera-énekésnőjének bucsufollepte iránt óriási érdeklődés mutatkozik. Mind a művésznőt, mind közönséget, kölcsönösen érdekes meglepetések várják s a páholyokra már most folynak az előjegyzések.

* Felhivas. Guzman Dénes szöllészeti es borászati vándor tanár ur f. e. márczius 18-kán, azaz vasarnap delelött 10 órakor a városháza kistermében előadást fog tartani a a phylloxera vérs elleni védekezési módokról es ezzel kapcsolatban a szőlő nemesítéséről, mely előadás meghallgatására az érdeklődő közönséget ezennel tisztelettel meghívom. — Debreczen, 1888. márczius 15 Dr. Király Ferencz, közgazdasági előadó.

* Pénztár vizsgálat. A főispán ur elnökelete alatt délelőtt a házi pénztárnál pénztárvizsgálat tartatott. Jelenvoltak: Szabó J. főszámvévo, Kovacs Sándor főügyész es Oláh Miklós, mint jegyzőkönyv vezetö.

* Lopas. Gerebi Fülöp kereskedő egyik segédjének ma éjjel az „Európa” káveházban mulatás közben elloptak több száz forintját. Kísült, s a káveház tulajdonos maga jelenté másnap a rendőrségnek, hogy a tettes es eppen elbocsátott pinczér. A tettes fogva van s ez ügyben már meg van indítva a vizsgálat.

Közgazdaság. — Gabnaárak. (Budapesti gabnatözdé, márcz. 15.)

Buza	uj bñnsági	77—81 klg	—	—
"	" tiszavidéki	77—81	6.95	7.30
"	" pestvidéki	77—81	6.90	7.25
"	" fehérmegy.	77—81	6.95	7.30
"	" bacskaí	77—80	7.	7.25
"	" eszákma-			
"	" gyarorsz.	77—81	6.75	7.15
Rozs	ó	70—72	5.60	5.75
Árpa	" takarmány	66—61	5.35	5.50
"	" egetni való	62—64	5.65	6.65
"	" sörfözdei	64—66	6.75	7.40
Zab	"	30—41	5.30	5.75
Tengeri	uj bñnsági	75	5.85	5.90
"	" másnemü	73	5.80	5.85
Köles	ó		5.80	6.60
Repcze	uj káposzta		—	—
"	" bñnsági		—	—

* Borkiállítás Miskolczon. A miskolczi kereskedelmi es iparkamara ez év szeptember havának első feleben borvásárral egybekötött bor- es szőlőkiallítás rendez, melynek tárgyait a tisztánimnemi borkérdletben termett összes borfajok, a belőlük készült szeszest italok es borászati eszközök képezhetik. — A bejelentések határideje május 1-seje. — Térdij fejeiben minden palaczk után 10 kr. borászati eszközöküel, minden negyszög méter után, a teremben: 1 frt. nyilt helyen 25 kr. — A térdij augusztus 1-jeig egyenlítendő ki; a tárgyak beküldésének végső határnapja pedig: augusztus 25-ike. A bíráló bizottság tagjait szakértők sorából a kamara nevezi ki, mely megfölelő oklevelekkel fogja a kiállítást kitüntetni. A rendezö bizottság a kiállításra szánt küldeményeb olesobb szállittatásáról gondoskodik fog s minden ez irányban felmerülő kérdésre — készséggel — ad felvilágosítást.

— Sertésvásár. A kőbányai sertéskeresek. csarnok távirata, márc. 13. Az üzlet vált. magy. urasági öreg nehéz 51.—53.— frtig magy. uras. fiatal nehéz 53.50—54.— frtig, magy. uraság. fiatal közép 52.—53.— frtig, magy. uras. fiatal könnyü 51.—52.— frtig, magyar szedett nehéz 51.—52.— frtig, magyar szedett könnyü 49.—50.— frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz 52.50—53.50 frtig, rom. bakonyi átmeneti közép 51—52.— frtig, romániai bakonyi átmeneti könnyü 50.—51. frtig, rom. átmeneti eredeti közép —.— frtig szerb. átmeneti nehéz.50.—51.— frtig szerb. átmeneti közép 49.—50.— frtig, szerb. átmeneti könnyü. 48.—49.— frtig, a vasutról másszávala —.— frtig, hizó 1 éves élőszuliban —.— frtig hizó két éves élőszuliban (makkos) —.— frtig, öreg makkos sertés élőszuliban, 4% levonása: —.— frtig. Az árak bizlást sertészeknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai es szerbiai sortászeknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vam fejében megterítetik.

Sertésleltés zám. Márc. 11-én volt készlet 83.041 — márc. 12-én érkezett 668 elszállítatott 503 Maradt készletben márc. 12-én 83.206 drb.

Apró cseprő. Modern gyermekek. A lefüggönyözött szobában halkított léptekkel jár kel egy természetes asszony, s a hálófülkéből panaszos hangok hatolnak ki. A férj nyugtalan izgatottsággal fülel minden neszre, míg végre eles gyermeksisrás hasítja a levegőt. A férj az ágyhoz rohan, s meggyőződven, hogy minden rendben van, a természetes asszonyságnak en-edelmeskedve, kisiet a meleg fürdőért. A konyhában a négy éves Károlyka állja utját es hátrattat kezékel, fontoskodó arcczal kérdi: — Papa, fiu?

Hittani órán. A kis Pistinek megtiltották, hogy a kiválasztott gyümölcsökből egyek, mert azt meg akarják aszalni. Másnap kérdi tőle a tisztelendő ur az iskolában: — Hát mért tiltotta meg a jó isten Ádámnak es Évának, hogy az almából egyenek? Pistike: Azért, mert a jó isten az almát megakarta — aszalni.

Téli est. Téli est van. Lombán szállanak a percek: Elment már a vendég, néma lett szobánk. Csak a lámpabel az, a mely föl-föl sercsez S néha kályhánk mélyén nagyot bug a láng.

El-ei bajmólódom holmi vén olaszszal, Magyar szöba öntve régi dalait; S a mig nyűbge tart az ócska írósztal, Feleségem varr, varr, isten tudja mit.

Jó ez így, magunkban! Igy folyik a munka, Amig el nem unom s ő is el nem unja S egy kis phenőre közömbös ül.

„Mit varrogatsz, kérdem, edes feleségem? De ő meg nem mondja, csak ezt sugja nékem: „Ugy-e majd szeretjük véghetelend?” Radó Antal.

Bármit monddnak másoknak, előbb mondjuk el önmagunknak. Aristoteles.

Bármit szölnk vagy beszélünk, a szerint itélnék felettünk. Cicero.

A fűvészség olyan, mint a futó székér hátulsó kereke, mely mindig az első kerek után szalad, de sohasem érheti el. Téli F. Ethika 152.

A bölcsesség legnagyobb mestere az élet; azonban félkeresed a régi elhunytakat is, kik tanulásuk, vizsgálatuk s tapasztalásuk által gyűjtött kincseiket, a maradék számára könnyvekkbe letették. Kölcsey, Paraenesis.

Felelős szerkesztő Gáspár Imre
Kiadó Kutasi Imre

A legújabb lavaszi RUHA-KELTMEK. A felfűtő ösös árak mellett BOSZNYAI J. CÉGÉNél.

HRABÉCZY ANTAL

GŐZ BERENDEZÉSEL MŰKÖDŐ
ruhafestő és vegytisztító intézete.

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe, több évek óta fenálló és tökéletesen berendezett üzletét fárminó anyagú

női vagy férfiruhák befestésére

bárminő színben szétbontva, vagy egészben elkészítve.
Va amint a legkényesebb színű kelmék

férfi vagy női ruhák

vegytisztítására helyben, vagy vidékre küldve a legilendőbb jutányos áron számítva.

A n. é. közönségnek az irántam eddig tanúsított becses pártfogását hő zónóm, újból kikérvé vagyok

kiváló tisztelettel

Hrabéczy Antal.

Debreczen, széchenyi-utca 1801. saját ház

1809

1888.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonához tartozó Piacz-kisujtcai V. és VI. számú mézár-zékek folyó 1888. évi márczius hó 28 dik napján d. e. 10 órakor a városház kistermében folyó 1888. évi július 1-től 3 évre, tehát az 1891. évi július 1-5 napjáig terjedő időre, a városi számvevő hivatalnál megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítették, hogy a kiáltási árak 10 %-át bántépénzül, az árverelő bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak Debreczen, 1888. mártius 12-én.

A városi tanács.

A tavaszi és nyári időnyeredusan felszerelt és legújabb bel- és külföldi **posztó és gyapju szövetek** igen kedvező vásárlásom következtében **legjutányosabb árban** nagyban és kicsinyben, úgy hogy egy egész férfi öltönyre való szövet 3 frt s feljebb, kapható.

Valódi tokaji asszu- és asztali szomorodni ó- és új saját termésű s tiszta kezelésű borok, üveg és hordó számra legjutányosabb árban, Az izraelita husvétii ünnepekre szertartási (kóser) **szomorodni és Tokaji borok** is kaphatók.

FISCHER ADOLF

posztó-üzletében, főpiacz 1902.

Különösen tokaji boraim üdülő betegek részére orvosok által is gyakran ajánlatnak.

MEGHIVÁS

az „István“ gőzmalom-társulatnak
1888. márczius 18-án d. e. 10 órakor
a városháza nagy tanácstermében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1887-ik évi mérleg, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helyben hagyása, a felmentvény megadása, tiszta nyereség feletti rendelkezés és a javasolt osztalék megállapítása.
4. Több részvényes által beterjesztett indítvány a részvény átírási díjának mérséklése, illetve az alapszabály 12-ik cikkének módosítása iránt.
5. Javaslat a hivatalnokok és munkások nyugdíj-alapjára nézve.
6. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének új választás utján betöltése.

Az alapszabály 28-ik cikke értelmében felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésben részt venni óhajtnak: hogy igazoló jegyeiket a közgyűlés előtti napig — a társulat czepléd-utcai irodájában — átvenni ne terheltesse; hol egyszersmind a mérleg és az igazgatóság jelentése márczius 10-től kezdve megtekinthető.
Debreczen, 1888. február 29-én

AZ IGAZGATÓSÁG.

Mindenki

kereshet magának miad-nyéle biztosított

sorsjegyek részletfizetésre

eladása alál évnként legkeve-ebb

1200 forintot.

Ajánlatos in eze dok Fuchs H. váltó-üzletebe, Budapest, Dorottya-utca 9. sz m alatt.

Tschinkel

Kávé

Valódi

Tschinkel Kávé

(takarek és füge-kavé stb.)

a legjobb hozzátétel a babkávéhoz. Kellemes íz és nagy megtakarítás.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

ét bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléseszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.